

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

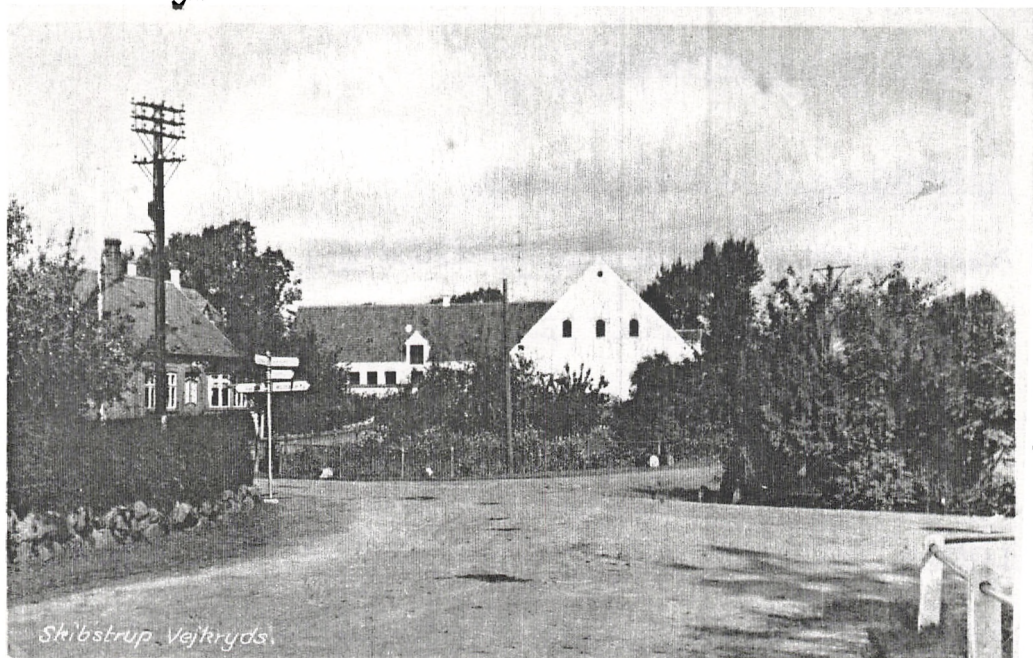
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGEBÅKKEN

NR. 14

JANUAR

1993

HISTORISK FORENING

FOR

TIKØB OG OMEGN

En dag i uroligt vejr, da kaptajnen sad og spiste med sine passagerer, havde han lagt sit guldur på dugen, da han ventede hurtigt at blive kaldt på broen. Midt under måltidet rejser han sig hurtigt og går ud, men glemmer at tage uret med.

Kort tid efter vender han tilbage for at hente det, men da var uret væk. I mellemtiden havde skibsdrengen haft travlt med at rydde bordet, og i farten snuppede han dugen og rystede den over rælingen og der sank guldret i Atlanterhavets bølger. Den dag glemte skibsdrengen vist aldrig.

Alle om bord havde ondt af kaptajnen, der havde mistet så smukt og værdifuldt et ur. Da de nærmede sig havnen, havde passagererne samlet penge til et nyt ur, men der blev kun råd til et sølvur. Det fik kaptajnens søn i arv efter sin fader, og nu gav hans enke det til vores fader.

Vi har stadig det gamle, tunge sølvur i vores gemmer, men det ender nok på museum.

Marinemaleren Carl Baagøe var også flittig leverandør af tegninger til "Illustreret Tidende". Mange af motiverne hentede han her på egnen. Her ses "Fiskere vende hjem fra Isen" (1881). Virker det bekendt? Ja, ganske rigtigt; det indgår som stor fotostat i fiskerisamlingen på Flynderupgård Museet.

På bagsiden bringer vi et andet Baagøe motiv (1886). Lidt tidligt vil nogen måske mene, og dog – lad denne foråstemning minde os om, at vi igen er på vej mod den "rigtige" tid – og hermed vil bestyrelsen gerne ønske alle sine medlemmer et rigtig

GODT NYTÅR – 1993

EN AFTÆGTSKONTRAKT FRA 1879

Gårdejer Vagn Mathiasen har sendt EGEBÆKKEN denne interssante artikel om hvorledes hans oldemor sikrede sin enkestand, inden hun i 1879 overlod Munkhøjgård til sin ældste søn. Gården har været i slægtens eje, siden stamfaderen i 1642 giftede sig til gården, dens enke og hendes seks børn. Da konen døde giftede stamfaderen sig med en yngre kvinde, med hvem han fik syv børn – og det var én af disse der videreførte gården. Vagn Mathiasen drev selv gården fra 1951 til 1977, hvor han overdrog den til sin søn, Otto, der stadig ejer Munkhøjgård. En lang og spændende historie, hvoraf De her får et lille kapitel:

Da Mathias Olsens enke Karen Cathrine af Borsholm 8. december 1879 overdrog Munkhøjgård til sin ældste søn Otto Peder Mathiasen, blev der lavet en aftægtskontrakt, som den 10. december 1879 blev tinglyst ved Kronborg østre Birketingsret og indført i pantebogen. Til sikkerhed for aftægten meddeltes prioritet og panteret på 2.300 kr. i arvefæstegården, matrikelnummer 8a af Borsholm. Hvis sønnen solgte gården overgik aftægtsyddelsen til den kommende ejer.

Fra det tidspunkt Otto Peder Mathiasen overtog gården, var han pligtig til at yde husly, føde, klæder, lys, varme, vask, pleje og opvartning samt bekoste lægehjælp og medicin. Såfremt aftægtskonen foretrak at klare sig selv i den til hende indrettede bolig, havde hun årligt ret til følgende fornødenheder: 1 favn tørt bølgebrænde, 12 læs tørv, 2 ol ferske sild, 2½ tønne (250 kg.) rug, ½ tønne malt, ½ tønne byg, 2 skæpper byg-gryn, 1 skæppe boghvedegryn, 64 pund fersk flæsk, 16 pund oksekød, 1 skæppe salt, 1 slagtet lam, 8 pund hør, 16 pund blår, 24 pund talglys, 2 skæpper spiseæbler, 24 pund hvedemel, 32 pund ost, 6 snese hønseæg og en skæppe gule kogeærter. Desuden skulle køberen erlægge 30 rigsdaler årligt til småfornødenheder.

Aftægtskonen havde ret til fire gange årligt at få hestevogn med kusk til rejser indtil 4 mil tur-retur; ligesom der dagligt var ret til 4 pottes nymalket mælk og årligt 80 pund letsaltet smør. Hun havde desuden ret til frit at færdes overalt på gården på livstid. Ved hendes dødelige afgang var ejeren pligtig at sørge for hendes hæderlige og stands-mæssige begravelse.

Der er betalt 4 kroner i stempelpenge ved tinglysningen af aftægtskontrakten. Karen Katrine døde 23. oktober 1890, 67 år gammel, og blev begravet i Tikøb den 30. oktober.

I gårdens skøde er Otto Peder Mathiasen forpligtet til at yde sine 4 yngre søskende hver 2.500 rigsdaler. Kapitalen bliver stående som pant i gården og forrentes med 4%. Indtil de fylder 18 år, får de klæder og ophold på gården i stedet for renter. Desuden skal Otto Peder Mathiasen ved sine søskendes giftermål, eller ved deres 25 års fødselsdag, give dem et dobbelt fyrretræs, malet sengested, en dobbelt overdyne, 2 underdyner med linnedvår, 3 lange hovedpuder, et par hørlærredslagner og 2 par blårlærredslagner. Dette – eller 70 rigsdaler og et får.

Ovenstående er kun et udpluk af de vigtigste ting af skødets og aftægtskontraktens indhold. Skødet er på 8 tætskrevne sider i folioark og er underskrevet af Karen Katrine med ført hånd. Pigerne lærte dengang kun at læse, ikke at skrive, men Karen Katrine har vidst, at det var vigtigt at sikre sig sin alderdom.

Har ovenstående givet lyst til yderligere fordybelse i egnens landbohistorie, kan det ske i Frederiksborg Amts Historiske Samfunds Årbog 1988. I anledning af Stavnsbåndsjubilæet blev hele årbogen viet landbrugets udvikling i amtet gennem de sidste 200 år. Heri findes bl.a. en artikel af museumsinspektør Anne Majken Snerup Rud, Helsingør Kommunes Museer: "UDE PÅ LANDET – På strejftog blandt Tikøbegnens små og store landbrugere".

IKKE TO ER ENS

Vi vil gerne henlede vore medlemmers opmærksomhed på en brochure, der med ovennævnte titel er udgivet af Skov- og Naturstyrelsen og Frederiksborg Amt. Den indeholder er lang række tilbud om spændende naturvandringer ledet af kyndige vejledere. For bare at tage vores eget område kan nævnes:

- 23. januar: **TEGLSTRUP HEGN.** 12 km lang vandretur, hvor man oplever Teglstруп Hegn og det tidligere våbenindustriområde.
- 24. januar: **VINTERGÆSTER.** Søerne omkring Helsingør er vinterkvarter for mange trækfugle. Her besøger vi dem ved Bøgeholm sø.
- 6. februar: **HELLEBÆK/TEGLSTRUP HEGN.** Landskabet og industrien.
- 8. marts: **GURRE.** Kong Valdemars jagtmarker.
- 28. marts: **HISTORISKE SPOR I EGE BÆKSVANG.** På denne tur tydes nogle af de mange historiske spor i Egebæksvang.

Yderligere oplysninger om disse og alle de andre naturvandringer findes i brochuren, der kan hentes på biblioteket.

God fornøjelse.

Egebæksvang.

Til Vignet af C. Baagøe.

*Kun lille er vel den Plads, du fik, —
de fleste kjender dig knap,
men kjorte forbi dig med flygtigt Blik
og gav saa Hesten et Rap! --
Nøj, stop bitte Kusk! Her er noget at se,
om saa blot for en eneste Gang, --
jag har nu faaet den pæne Ide,
at elske Egebæksvang!*

*Jeg kjender hver Plet i Skoven her,
hvor længste lille Sti,
hvor ingen kan ane, man er saa nær
det moderne Landliggeri.
Bryggen faar Lov at rove sig stor,
og Fuglen bygger i Fred,
Snglen maaler den fugtige Jord
og nyder sin Ensomhed.*

*Hvad andre Skove fik hver for sig,
det finder du samlet her:
Den bandede Sti, den vildsomme Vej,
Ungkrat og Kæmpetræer!
Her mangler intet, se dig omkring!
Du vil finde mere end nok:
Aabne Hasletter, Kildespring
og skjulte Idyller i Flok!*

*Skoven er lille, — men dog saa stor,
at du kan træve dig træt!
Læg dig saa ned paa den mossede Jord
og se dig paa Skjønheden met!
Fra Sandet derude stryger en Vind
saa mild og forfriskende sval
imellem Bøgesøjlerne ind
i Skovens Højenloftssal.*

*Kom helst dog, naar Solens Flammeskjær
fra Vesten lyster sig ind
og lægger sit Guld omkring Skovens Trær
og strøjer din elskedes Kind;
til hellig Fred er Naturen stemt,
du hører kun Skorbækkens Klang, --
- ja vist var det Synd, om vi havde glemt
at standse ved Egebæksvang!!*

Maaj 186.

Elith Reumert.